

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.138/2015/4/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Fecskovics Erzsébet Ügyvédi Iroda (fél címe 2, ügyintéző: dr. Fecskovics Erzsébet ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. **alperesi jogtanácsos neve** jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2015. június 18. napján meghozott 19.P.25.145/2014/13. számú ítélete ellen az alperes 14. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 300.000 (háromszázezer) forint együttes első- és másodfokú perkoltséget és az államnak külön felhívásra 474.200 (négy százhetvennégyezer-kétszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 349. § (1) bekezdése alapján államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén 5.928.127 forint és járulékaik iránt indított keresetet az alperessel szemben.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állítása szerint a Ptk. 349. § alkalmazásának feltételei nem állnak fenn.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 5.928.127 forint tőkét és ennek 2010. november 4. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, valamint 1.405.113 forint perkoltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Indokolásában - utalva a Ptk. 328. § (2) bekezdésére, valamint a 329. § (1) bekezdésére - megállapította, hogy a felperes az engedményezési szerződéssel a régi jogosult helyébe lépett, ezért az alperessel szemben érvényesíthette a követelést. A per megindításán kívül a felperesnek nem állt rendelkezésére olyan eszköz, amelynek igénybevétele a késedelmi kamat iránti követelését érvényesíthette. Igénye a bíróság visszafizetésével nyílt meg, amelyről pedig csak az eljárás megszüntetéséről szóló határozatban lehetett legkorábban rendelkezni. Ez utóbbi határozat ellen sem fellebbezésnek, sem bírósági felülvizsgálatnak nem volt helye, és az alperes a kamatról egyáltalán nem rendelkezett. A felperes kára ezért rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható (Ptk. 349. § (1)

bekezdés). A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem nem minősül a kármegelőzés szempontjából jogorvoslatnak. Az alperes alaptalanul állította, hogy a döntőbizottságra a Ptk. 349. §-a nem alkalmazható. Idézte a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 171. § (2) bekezdés a) pontját, valamint a 31. § (1) bekezdés c) pontját. Miután a perben nem álló kérelmező a jogorvoslati kérelmet visszavonta, az eljárás megszüntetésének időpontjában már nem volt hatályban a bírság megfizetéséről szóló határozat, ugyanakkor a felperes 2009. december 21-én a kamat iránti követelését az alperesnél előterjesztette. Az alperesnek a Ket. 137. § (3) bekezdése alapján a megfelelő intézkedéseket meg kellett volna tennie, és ennek elmulasztásával jogellenes magatartást valósított meg. Idézte az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiak: Art.) 182. § (1) bekezdését, 3. § (1) bekezdés d) pontját, a 4. § (1) bekezdés b) pontját és a 4. § (3) bekezdését. Ezek együttes értelmezésével azt állapította meg, hogy a közbeszerzési eljárásban megfizetett bírság tekintetében az Art. szabályait kellett alkalmazni. Hivatkozott az Art. 135. § (1) bekezdésére és a 135. § (4) bekezdésére is, amelyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a D.17/4/2010. számú határozatában megfelelően rendelkezett a bírság visszatérítéséről, így az Art. 135. § (4) bekezdése is alkalmazandó. A felperes a bírság összege után a késedelmi pótlékkal azonos mértékű kamatra jogosult, a pótlék összege pedig a jegybanki alapkamat kétszerese. Miután a Ket. 37. § (1) bekezdése alapján az alperest intézkedési kötelezettség terhelte, ennek elmulasztása nem csak jogellenes, de felróható is. Az elsőfokú bíróság kiemelte a Ptk. 355. § (1) bekezdését, amelynek alkalmazásával arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a mulasztásával a felperesnek elmaradt haszon formájában jelentkező kárt okozott, ezért az összecszerúségében nem vitatott kereset szerint marasztalta. A tőkeösszeg után 2010. november 4. napjától a jegybanki alapkamat kétszerese jár, azonban a felperes 2010. november 4. napja után már nem közigazgatási jogviszony alapján tarthat igényt a kamatra, és nem is gazdálkodó szervezet, így az alperes a Ptk. 301. § (1) bekezdés szerinti késedelmi kamatot köteles a 2010. november 4-ig tőkésített összegű késedelmi kamat után megfizetni. Az elévülési kifogást nem találta alaposnak. Utalt a Ptk. 324. § (1) bekezdésére azzal, hogy mindaddig, amíg az 1999. szeptember 16-án befizetett bírság jogi sorsa el nem dőlt, addig az elévülés a Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján nyugodott. A 3.000.000 forint tőke és járulék kifizetése csak 2010. február 11-én vált esedékessé, ezért a 2011. november 11-én indított keresettel érvényesített követelés nem évült el.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte.

Állítása szerint az elsőfokú bíróság releváns tényeket nem vett figyelembe, mert az ítéleti tényállást ki kell egészíteni a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.27.017/2009/9. számú 2009. március 18-án meghozott ítéletének indokolásában szereplő és a kártérítési per szempontjából releváns megállapításokkal. Az eljárást megszüntető végzés tartalmazta, hogy az engedményezést nem lehet figyelembe venni. Az ügyre irányadó 1995. évi XL. törvény (a továbbiakban: Kbt.) szabályai szerint a bírságot kizárólag az ajánlat kérő részére lehetett visszautalni, míg a kamat elbírálására a Közbeszerzési Döntőbizottságnak nem volt hatásköre. Idézte a Kbt. 76. § (1)-(2) bekezdéseit, és ebből arra a következtetésre jutott, hogy tévesen minősítette az elsőfokú bíróság jogorvoslati kérelemnek a felperes bejelentését. Iratellenes, hogy a D.17/4/2010. számú végzés nem tartalmaz a bírságra rendelkezést. Az alperes a felperes kamatigényéről nem rendelkezhetett, mert nem tartozott a hatáskörébe. Az elsőfokú bíróság a kártérítés feltételeire is tévesen következtetett, és az engedményezés megítélésénél nem vette figyelembe a Ptk. 328. § (2) bekezdését. Az engedményezés folytán a kamatigényt csak az engedményezés időpontjától lehetne érvényesíteni, ez következik az engedményezési szerződés 5/1. pontjából is. Az engedményező már elévült követelést engedményezett, így az nem volt bírósági úton érvényesíthető. A késedelmi kamat igény a közigazgatási szankció címzettjének (kötelezettjének) közjogi státuszára tekintettel nem

engedményezhető, személyhez kötött követelésnek minősül. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a Kbt. akkor hatályos 25. §-át sem. A szabályozás kogens, és ilyen követelés elbírálására a döntőbizottságnak nem volt hatásköre. Fenntartotta, hogy a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem rendkívüli jogorvoslatnak minősül. Az elsőfokú bíróság félreértelmezte a Ptk. 349. §-át, mert az a jelen ügyben nem alkalmazható. Jogértelmezési kérdéstről van szó, így erre tekintettel a közigazgatási jogkörben okozott kár érvényesítése sem lehetséges. A Kbt.-ben egyáltalán nem volt rendelkezés a kártérítési per tárgyáról. Utalt a Kbt. 174. § (4) bekezdésére, továbbá arra, hogy az alperes a megszüntető végzésben is a Ket. akkor hatályos 111. § (3) bekezdésére hivatkozott a bíróság visszafizetése kapcsán. Az alperesnek végig vizsgálnia kellett a hatáskörét, és a Kúria kijelölt végzése szerint polgári jogi igénynek minősülő kamatigény elbírálására nem rendelkezett hatáskörrel. Az elsőfokú bíróság álláspontja téves a végzés jogellenességének megítélése tárgyában is, és téves a Ket. 37. §-ára való hivatkozás is, mert a jogorvoslati eljárás tárgya az ajánlatkérői eljárást lezáró döntés volt, nem a bíróság visszafizetése folytán érvényesített kamatigény. A Kúria végzése eldöntötte, hogy a kamatkövetelés egyértelmű vagyoni követelés, a kérelem elbírálására és az erre vonatkozó kötelezettségekre nem a Ket. 31. §-a, hanem a Kbt. 80-81. §-ai voltak az irányadók. Hivatkozott az Art. személyi és tárgyi hatályára, amely a közbeszerzési eljárásban kiszabott bírságra és az azzal kapcsolatos késedelmi kamatra még analógia útján sem teszi lehetővé az Art. 135. § (4) bekezdésének alkalmazását. Ha az Art. 135. § (4) bekezdése alkalmazható is lenne, az alperes határozata nem volt jogsértő és hiányos. A D.152/12/1999. számú határozat alapját képező jogorvoslati kérelmet érdemben nem bírálták el, és annak visszavonása a felperes érdekkörébe tartozó jogi tény. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg az alperes felróhatóságát is, mivel nem állt fenn a Ket. 37. § (3) bekezdés szerinti intézkedési kötelezettsége. Az elévülési kifogását fenntartotta azzal, hogy az elsőfokú bíróság a végzéssel kapcsolatban tévesen kötötte a 2010. február 11-i időponthoz a kamatigény esedékességét. Az igény már akkor megnyílt, amikor a felperes jogelődje a D.152/12/1999. számú határozat ellen a határozat megváltoztatása és a bíróság megfizetése alóli mentesítés iránt kereseti kérelmet előterjesztette, amelyet végül a Fővárosi Bíróság elutasított. A kamat kártérítési alapon történő érvényesítésének lehetősége már a 2002. évtől megnyílt.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állítása szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes nem döntött a felperes 2009. december 21-én benyújtott bírság- és kamatigényéről. A felperes keresetőségi joga a Ptk. 328. § (1) bekezdése alapján fennáll. Az engedményezési szerződés pontosan tartalmazza a 2010. november 3-ig járó késedelmi kamat iránti követelést, és azt, hogy a felperes jogelődje ezt a jogát engedményezte. Helyesen állapította meg azt is, hogy az alperes a felperes kérelmének kézhezvételét követően dönthetett volna kamatról, illetőleg arról, hogy ennek elbírálása nem tartozik a feladatkörébe. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem nem minősül rendes jogorvoslatnak, így ennek hiánya nem akadályozta a felperes követelésének érvényesítését. Az alperesnek a Ket. 37. §-a szerint kellett volna eljárnia. A határozat jogellenes volt. Az alperes a felperes kamatigényéről nem döntött, így a 3.000.000 forint bírság után a késedelmi pótlékkal azonos mértékű kamatfizetési kötelezettség terheli. Amíg a 3.000.000 forint bírság visszafizetése nem volt rendezett, addig függő jogi helyzet állt fenn. Az elévülés 2010. február 11-ig nem merülhetett fel, mert a 3.000.000 forint tőke és járulékai ekkor váltak esedékessé, így a felperes elévülési határidőn belül nyújtotta be a keresetet.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító része a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek kizárólag az alperes marasztalását tartalmazó rendelkezéseit bírálta felül.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, azonban a másodfokú bíróság az érdemi döntéssel az alábbi okok miatt nem értett egyet.

A felperes a keresetét arra alapította, hogy az önkormányzat az alperessel szemben fennálló késedelmi kamat iránti követelését polgári jogi szerződéssel a felperesre engedményezte.

A Kbt. 79. § (1) bekezdésére, valamint a Ket. 171. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel a közbeszerzési eljárással kapcsolatos jogorvoslati eljárás szabályaira a közigazgatási eljárás szabályait kell alkalmazni, így a jogorvoslati eljárásban kiszabott bírság visszautalásával kapcsolatos kamat követelés is közigazgatási jogviszonyon alapul. Az önkormányzat és az alperes közötti közigazgatási jogviszony a 2010. február 9-én meghozott D.17/4/2010. számú határozattal lezárult, amelyben az alperes utalt arra, hogy a felperes mint eljárás alá nem vont személy nyilatkozatát nem tudta figyelembe venni. A jogorvoslati eljárás ezért úgy fejeződött be, hogy abban a felperes ügyfélként egyáltalán nem vett részt. A felperesnek ezért elsősorban azt kellett volna igazolnia és bizonyítania, hogy az önkormányzattól származtatott jogon valóban rendelkezett közigazgatási jogviszonyból eredő követeléssel, és az engedményezés hatálya az alperes kötelezettségeire is kiterjed.

A közigazgatási eljárás hatálya alá tartozó jogviszonyban az eljárás alanyait azonban nem a felek egyező akaratnyilatkozatával létrehozott kötelelem határozza meg, hanem az erre irányadó jogszabályok rendelkezései jelölik ki. Ebből következik, hogy az ügyfél (Ket. 15. § (1) bekezdés) személyében bekövetkező esetleges változásra kizárólag a Ket. és az adott közigazgatási eljárásra irányadó szabályok (Kbt.) az irányadóak, így a jogviszony alanyainak személyében a Ptk. 328. § (1) bekezdése alapján megkötött polgári jogi megállapodás önmagában változást nem eredményez, és annak közigazgatási jellegét sem érinti. Ennek következtében a felperes az engedményezés alapján nem vált a közigazgatási eljárás alanyává, így vele szemben az alperes közigazgatási jogkörben jogellenes magatartást sem tanúsíthatott, míg a jogorvoslati eljárás alá vont önkormányzattal szemben az eljárás anélkül szűnt meg, hogy a visszafizetett bírságot meghaladó követelést érvényesített volna. Mindezek alapján a felperes és az alperes között egyáltalán nem jött létre olyan közigazgatási jogviszony, amelynek ténybeli alapján a felperest megilletné a jogosultság kártérítés követelésére.

A felperes ugyanakkor a közigazgatási jogviszony keretein belül szabályozott (Art.) anyagi jogi követelést (késedelmi kamat) kívánt érvényesíteni, amely a Ptk. 355. § (4) bekezdésében foglalt kárfogalmak egyikének sem feleltethető meg, mert a közigazgatási eljárásban - esetlegesen - érvényesíthető jog alapjául szolgáló azonos tényekből polgári jogviszonyból eredő követelés eleve nem keletkezhet. Amennyiben az Art. hivatkozott rendelkezései a jogorvoslati eljárásban valóban alkalmazhatóak, a követelésre jogosult személy azt értelemszerűen a közigazgatási eljárás szabályai szerint kizárólag kamatként, és nem a Ptk. 355. § (4) bekezdésében foglalt kárfogalmaknak megfelelő vagyoni hátrányként követelhetné.

A kifejtett indokok alapján a felperest az alperessel szemben az általa érvényesített polgári jog a Ptk. 349. §-a és 339. §-a értelmében nem illeti meg, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította. A kereset elutasításának indokaira tekintettel a követelés elévülésének érdemi jelentősége nem volt.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán a perköltségről szóló rendelkezést is meg kellett változtatni, ezért a felperes a Pp. 239. § és 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint megállapított ügyvédi munkadíjban felmerült első- és másodfokú együttes perköltséget megfizetni. Az állam által előlegezett fellebbezési illeték megfizetéséről szóló rendelkezés az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. február 9.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: